

Piter Draker je u svojoj poznatoj knjizi „Inovacije i preduzetništvo“, objavljenoj 1985. godine, opisao tektonsku promjenu čiji je nastanak primijetio još u početnoj fazi - prelazak iz društva zaposlenih u preduzetničko društvo. Ovu promjenu pokreću nezaustavljive sile, kao što su demografske promjene, globalizacija, kao i napredak u informaciono-komunikacionim tehnologijama čiji se intenzitet stalno ubrzava.

Draker je svoju viziju novog društva zasnovao na radu još jednog čuvenog mislioca koji ima austrijsko porijeklo, Jozefa Šumpetera, koji je postavio preduzetnika u srce kapitalizma - kao pokretačku snagu tržišne, konkurentne, inovativne, dinamične ekonomije koja stvara bogatstvo. Šumpeter je smatrao da bi finansijski i bankarski sektor trebalo da služe preduzetničkoj ekonomiji, a ne da dominiraju njome.

Iako prelazak u preduzetničko društvo sigurno neće biti pravolinijski put sa tačno definisanim odredištem, brojne i značajne kulturne promjene su dovele preduzetništvo u sam centar zbivanja. Aktivnost koja je nekada bila periferna i na koju se gledalo sa sumnjom, je postala interesantna za nove generacije, kao i za političare koji je popularizuju. Međutim, pojava preduzetničke kulture podrazumijeva i opštu transformaciju osnovnih ekonomskih principa našeg društva, što je vidljivo u naglom porastu broja „slobodnjaka“, honoraraca i samozaposlenih, zahvaljujući pojavi onlajn platformi. Kada su u pitanju velike organizacije, novi fokus na oslobađanje kreativnih i inovativnih potencijala zaposlenih ukazuje na sličan pravac razvoja društva, tj. na pojavu novog načina razmišljanja, odgovornosti i samostalnosti u radu. Istovremeno, u svijetu u kojem vladaju stalne promjene, učestale promjene poslova, zaokreti u karijeri, kao i prelasci iz uloge zaposlenog u ulogu „slobodnjaka“, sve više postaju pravilo, a sve manje su izuzetak.

Digitalna tehnologija je imala ulogu katalizatora u ovoj transformaciji, jer je omogućila da se drastično smanje barijere ulaska u mnoge industrije. Ponudila je nove alate za stvaranje, upravljanje i dijeljenje znanja i omogućila nove oblike kontinuiranog učenja na globalnom nivou.

Svjedoci smo navedenih promjena i njihovih posljedica na svim nivoima - na nivou pojedinca, organizacije, ekonomije, lokalne zajednice i države.

Ključna pitanja na koja je potrebno odgovoriti u ovom kontekstu:

- Koliko smo odmakli na putu ka preduzetničkom društvu? Koji su dokazi?
- Ako je stari društveni okvir prevaziđen - kakva je priroda novog?
- Koja je uloga države u preduzetničkom društvu i kako se mijenja? Da li javne usluge mogu da usvoje preduzetničku kulturu?
- Kako sistem formalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja može biti unaprijeđen kako bi podržao preduzetničku kulturu?
- Da li će nam preduzetništvo pomoći da, kroz inovacije, povratimo ekonomski rast?
- Da li velike organizacije mogu da usvoje preduzetnički duh i prevaziđu inerciju hijerarhije, birokratije i internih politika?
- Kako možemo da ubrzamo osnivanje kvalitetnih preduzeća i intenziviramo rast malih preduzeća u organizacije srednje veličine?
- Kakav je uticaj onlajn platformi i „ekonomije dijeljenja“ na preduzetništvo? Da li ove pojave povećavaju mogućnosti za preduzetničke poduhvate ili ih smanjuju?
- Kako je moguće primijeniti preduzetništvo u neprofitnim organizacijama? Koja je razlika u odnosu na poslovni sektor?
- Koji je pravi odnos između državne intervencije i preduzetničke slobode u današnjem svijetu?
- Ako uzmemo u obzir da je u preduzetničkom društvu neophodno prihvatiti rizik i neizvjesnost, kako je moguće dominantan princip predostrožnosti zamijeniti principom prihvatanja pragmatične procjene i upravljanja rizikom?
- Da li će preduzetnički pristup i način razmišljanja pomoći u boljem rješavanju društvenih problema, koji u sadašnjoj situaciju ne uspijevaju da privuku „venture capital“ kao izvor finansiranja, iz razloga nedovoljne ili nedovoljno brze isplativnosti? Što bi trebalo da budu novi indikatori uspješnosti, koji bi u obzir uzimali mnogo više od isključivo finansijskih pokazatelja?
- Kako možemo da pokrenemo transformaciju sadašnjeg kapitalističkog sistema u kojem dominiraju berza i finansijska industrija u novi sistem revitalizovanog preduzetničkog kapitalizma?

Viktor Igo je jednom prilikom rekao: „Možete se oduprijeti armiji koja nailazi, ali se ne možete oduprijeti ideji čije vrijeme je došlo.“ Na Globalnom Peter Draker Forumu ćemo se zapitati da li je došlo vrijeme za preduzetničko društvo, a pružićemo i djelove odgovora.

” Nastanak preduzetničkog društva bi mogao biti jedna od najvećih prekretnica u istoriji.

Piter Draker

„Inovacije i preduzetništvo“, 1985